

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 28

Maribor, četrtek 5. februarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Fašisti in balkanska konferenca

PONOVNI FAŠISTIČNI IZPADI PROTI FRANCJIJI. — TUDI BALKANSKA KONFERENCA FRANCOSKI MANEVR.

RIM, 5. Kampanja fašističnega tiska proti Franciji je vedno hujša. Fašisti gredo celo tako daleč, da vse velike inicijative za utrditev miru in varnosti enostavno proglašajo za francoske manevre. Francija je dvoilčna: z ene strani zagovarja, z druge ogroža mir. Samo Italija je iskrena in fašistična diplomacija je spregledala vse skrite francoske načrte ter odkrito nastopa proti vsem poskusom, da se v Evropi utrdi hegemonija Francije. »Giornale d'Italia« trdi, da je Francija napravila zvezo z Malo antanto in Poljsko samo, da zveže Evropo.

Ta zveza ima vojaški značaj. Razorožitevna konferenca začetkom 1932 ne more uspeti, ker hoče Francija pri razorožitvi kategorizacijo držav.

Tudi zadnji sestanek Sveta balkanske konference v Solunu je francoski manevr. »Tevere« trdi, da se v propagandi za Panevropo po navodilih Brianda skušajo tvoriti manjše formacije kot predhodnice evropske unije. Tako je nastal tudi panbalkanski pokret. »Tevere« je mnenja, da je balkanska konferenca jalova in da je solidarnost balkanskih narodov nedosegljiva.

Stalin išče nove žrtve

ČLANI PETROGRAJSKE AKADEMIJE ZNANOSTI OBTOŽENI RADI ZAROTE PROTI DRŽAVI. — PRED NOVIM VELIKIM PROCESOM.

VARŠAVA, 5. februarja. Po poročilih iz Moskve je sovjetska tajna policija GPU objavila komunikate, po katerem je bila v petrograjski akademiji znanosti razkrita široko zasnovana zarota proti sovjetskemu režimu. Voditelji te revolucionarne zarote so bili sami znanstveniki, med njimi znameniti ruski zgodovinar Platonov, dalje profesorji Lubjanski, Tarlov in drugi.

Namen zarote je bil, kakor pravi ovadba, zastrupljenje vseh voditeljev in odločilnih činiteljev sovjetskega režima. Aretirancem se vrh tega očita, da so bili v stalnih in tesnih zvezah s sovražniki sedanega sovjetskega režima v inozemstvu. Zarotniki pridejo pred izredno sodišče ter se bodo morali zagovarjati radi veleizdaje.

Za obvezno zavarovanje obrtnikov

BEOGRAD, 5. februarja. V zvezi z željami in spomenicami, ki so jih dobili člani kraljevske vlade povodom svojih potovanj po državi s strani zastopnikov obrtniških organizacij, je beograjska zbornica za trgovino in obrt izročila g. predsedniku vlade in g. ministru za trgovino in obrt predstavko, ki vsebuje obrazloženo mišljenje v vprašanju obveznega zavarovanja obrtnikov za slučaj bolezni, starosti in smrti. Predsedništvo obrtne zbornice izraža mnenje, da je treba to zavarovanje obrtnikov izvesti s posebnim zakonom.

Avstrijsko-madžarska pogodba

DUNAJ, 5. februarja. V nasprotju z vestmi, ki krožijo v inozemstvu, češ da bo sklenjena med Avstrijo in Madžarsko vojaška zveza, se ugotavlja uradno, da se kaka taka pogajanja niso nikdar vršila. O priliki zadnjega poseta madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena na Duna-

ju je bila podpisana samo že julija 1930 sklenjena prijateljska in razsodiščna pogodba med obema državama. Vse druge kombinacije so popolnoma izmišljene.

Trgovinska pogajanja med Bolgarsko in Grško

SOFIJA, 5. februarja. Trgovinska pogajanja med Bolgarsko in Grško so prispela na mrtvo točko, vsled česar so bila prekinjena. Časopisje javno izraža svoje nezadovoljstvo nad pretiranimi zahtevami Grške ter poziva vlado, da naj takoj izda protukrepe in vse iz Grške prihajajoče blago občutno zacarini.

Pomorsko oboroževanje Anglije

LONDON, 5. februarja. V spodnji zbornici je izjavil prvi lord admiralitete Alexander, da gradi britski imperij sedaj 46.145 ton vojnih ladij. Od tega odpade 43.489 ton na Veliko Britanijo in 265 ton na Kanado.

ljenja, in samo kraljica, ki jo dičijo kreposti dobre, vzorne matere.

Zasluga 6. jan. 1929 in kasnejših kraljevih aktov, zlasti pa zgodovina za-sluga minulih dni je dejstvo, da je danes ogromna večina hrvatskega naroda v taboru močne in edinstvene Jugoslavije, zvesto udana državi in kralju in da se varajo oni redki nekdanji politični mozgeti, ki še vedno čakajo v ozadju, da bi si še kdaj zopet kuhali svojo posebno politično juhuco.

Poceni blago za maske

dobite v Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15

Kakor bajka iz „Tisoč in ene noči“

Je minilo teh 11 dni, ki sta jih Vaša Veličanstva preživela v Svojem kraljevskem mestu Zagrebu, v tem drugem središču naše velike in drage Jugoslavije, med svojimi zvestimi Hrvati. Tako je dejal včeraj ob slovesu na zagrebškem kolodvoru, odkoder sta se vrnila kralj in kraljica v Beograd, zagrebški župan dr. Srkulj v navzočnosti večdesettisočglave množice Zagrebčanov in hrvatskega kmetskega ljudstva, ki je burno vzklikalo kralju, kraljici, kraljevskemu domu in Jugoslaviji.

V zgodovini našega naroda in Jugoslavije pomeni teh 11 dni mnogo več nego poprej celo desetletje. Česar niso dosegli vročekrvni politiki tekem let od osvobojenja in ujedinjenja ne z abstinenco, ne s separatistično in celo inozemsko propagando, ne s poznejšimi političnimi pakti in koalicijami — to je dosegla modro inavgurirana nova državna politika. Vedno bolj so v novih prilikah tudi Hrvati občutili, da so jih njihovi politični voditelji varali in da so trebali narod samo za pripravo svojim, mnogokrat osebnim interesom. Vedno bolj so občutili, kako vidovito je njihov učitelj in vodja Stepan Radić, ko je gledal smrti in obraz, izrekel zgodovinske besede: Kralj in narod! Ko jim je kralj zopet dan bana, ko je proglasil državo za Jugoslavijo, ko je tudi svoj vojski dal enotno jugoslovansko zastavo, tedaj so tudi Hrvati videli vso resnost kraljevih stremiljenj, da nokaže v dejanju, da so deli jugoslovanskega naroda enakopravni. In masa naroda so začele prihajati h kralju v Beograd, so se zbirale na ogromnih manifestacijah v Zagrebu, Varaždinu in drugod, da manifestirajo za edinstveno, močno in nerazrušno Jugoslavijo.

Višek zgodovinskega razvoja v miselnosti hrvatskega naroda pa so vse-kakor dnevi kraljevega bivanja v Zagrebu, Zagreb kot središče Hrvatov je s tem bil najslavesneje proglašen enakopravnim z Beogradom, saj so celo zakoni bili »dani v kraljevskem mestu Zagrebu«. Zagreb in ves hrvatski narod je videl, da je ta država njegova država, da mu ni treba imeti bojazni za obstanek in razvoj da ni nad njim hegemonije nikogar in da je tudi on s kraljem na čelu nosilec državne sile v isti meri kakor Srbi in Slovenci. In hrvatski narod, meščan in kmet in delavec, otrok in starec, mož in žena, vse je te dni lahko prihajalo tik do kralja, ki je vsakemu stisnil žuljavo roko; prihajali so k njemu ne z ledenim strahom srednjega

Usmrnitev dvojnega morilca

PEČUH, 5. januarja. Včeraj jutraj so obesili na dvorišču tukajšnje kaznilnice orožniškega narednika Štefana Ambrusa, ki je bil radi umora dveh poštnih uradnic in oplenitve poštne urada v Szalanti obsojen na smrt. Ko je Ambrus zvedel, da je bila njegova prošnja za pomilostitev odklonjena, je padel v nezavest, a se je kmalu zopet opomogel in prosil, da mu pošljejo rablja Koszařeka v celico. Čim je ta prišel, ga je vprašal, ali bo pri usmrnitvi zelo trpel. Koszařek ga je pomiril in pripomnil, da ima izvrstno prakso in da ga bo na najloži način spravil na drugi svet. Kabelj je ostal potem pri zločincu še celo uro in se mirno in prijateljski z njim razgovarjal. Usmrnitvi sta prisostvovala tudi mati in brat usmrčenega.

Koliko se sme v l. 1931 zasadi tobača?

Monopolska uprava je odobrila naslednjih količin tobačnih sadik v l. 1931: v vardarski banovini 1 milijardo 166.200.000, v moravski banovini 156.800.000, v drinski banovini 33.600.000, v zetski banovini 74.700.000, v primorski banovini 207 milijonov in v donavski banovini 104.600.000 sadik, skupno torej 1.712.900.000 sadik.

policijska šola v Zemunu

bo po uredbi, ki jo je podpisal te dni min. predsednik Živković, imela tečajev za policijske stražnike-pripravničke, za podnadzornike policijske straže, za zapovednike in nadzornike policijske straže, za policijske detektive-pripravničke ter za šefe, nadzornike in podnadzornike detektivov. Tečajji bodo 6mesečni, ministrstvo za notranje zadeve pa lahko rok podaljša ali skrajša. Delovni tečajev se bodo otvorili tudi kratki tečajji za konjenike, kolesarje, prometne in druge redarstvene uslužbenice.

Rak mori huje nego jetika.

Ministrstvo zdravja v Prusiji je izdalo poročilo, glasom katerega je minulo leto v tej deželi umrlo za rakom 10 tisoč več oseb nego za jetiko.

Ne pozabite

na veliki

podoficirski ples
kateri se vrši v soboto, dne 7. februarja
v Narodnem domu

106 novorojenčkov

je zagledalo luč sveta pretekli mesec v našem mestu in sicer 50 moškega in 56 ženskega spola. Umrlo je meseca januarja 65 oseb, porok pa je bilo 33. Največ otrok se je rodilo v stolni župniji, umrlo pa jih je največ v magdalenski župniji.

Najdene stvari.

Pretekli mesec so bili predstojništvu mestne policije izročeni sledeči najdeni predmeti: prstan, usnjata rokavica, ročni dvokolesni voziček, žepna ura, očala, otroška čepica, uhan, otroške hlače, 2 srečki, šal, dežnik, več denarnih zneskov in 1 papiga. —

Nezgodna pri delu.

Včeraj so prepeljali v bolnico 21letnega Franca Huberja, uslužbenca veleposelstva grofa Attensa v Slovenski Bistrici, kateremu je žaga-cirkularka pre-rezala levo dlan. Poškodba je težje narave. —

Kap je zadela

včeraj v Studencih na Aleksandrovi cesti 60-letno železničarjevo ženo Franciško Kristl, katero so z reševalnim avtom prepeljali v splošno bolnico. —

Zemlje bodočnosti

IZSELJEVANJE NEKDAJ IN DANES. — TROPIČNE IN POLARNE POKRAJINE. — BODOČE SMERI IZ SELJEVANJA IZ EVROPE.

Narščanje človeštva je eden najvažnejših problemov sedanjosti, posebno za nas v Evropi. Nekatere države tega starega kulturnega kontinenta so dosegle že tako obljudenost, da za nadaljni razvoj sploh ni več prostora. Vzemimo n. pr. Italijo. Po obsegu svoje površine je le nekoliko večja kakor naša Jugoslavija, dočim pa živi pri nas le okroglo 13 milijonov ljudi, jih ima Italija preko 42 milijonov. Prav tako pregesto naseljuje so Anglija, Belgija, Holandska, Nemčija, pa tudi Češkoslovaška in nekatere druge. Da more tam živeti toliko ljudi, omogočuje samo industrija in svetovna trgovina. Ker pa je ta zašla v krizo, je zašla v krizo tudi možnost zaslužka in brezposelnih je vsak dan več.

Evropski narodi so se tudi pred svetovno vojno preneglo množili, vendar pa so bile takrat možnosti eksporta odvišnih delovnih moči vse boljše kakor so po svetovni vojni. Seveda Amerika, ki je bila glavni kraj evropskega izseljevanja, je svoje meje zaprla. Isto so storile tudi Kanada, Južna Afrika in deloma celo Avstralija. Danes se naši ljudje najlažje še izseljujejo v države Južne Amerike, toda življenjski in pogojni zaslužka so tam zelo slabi. Kdor pride tja brez sredstev, brez znanja španščine, odnosno portugalske in nekvalificiran, mora opravljati najslabša, najtežja in najmanj dobičkanosna dela.

Nekam pa se bo odvišek evropskega prebivalstva moral kljub temu odtekati. Toda kam? Pokrajine v zmernih pasovih, ki imajo našemu slično podnebje, so tedaj za izseljevanje zaprte. Ostanjejo samo take s tropično ali polarno, odnosno vsaj vročo in zelo mrzlo klimo. Med tropičnimi pokrajinami, ki skoraj še niso obljudene ali vsaj silno redko, so ogromni predeli Brazilije in precej obsežni kompleksi drugih držav Južne Amerike. Za evropske pojme silno obsežna je Nova Gvineja, otok v Južnem morju med Azijo in Avstralijo. Tu se kolonizacija

sploh še ni pričela, čeprav bi na Novi Gvineji lahko živelo najmanj 100.000.000 ljudi. V tej skupini pridejo v poštev še pokrajine Osrednje Afrike in veliki francoski otok Mosambik, ki ima le nekaj več ko 3.000.000 duš, pa je znatno večji kakor je naša država in v celoti zelo rodovitna.

Med pokrajinami z mrzlim podnebjem je dežela največje bodočnosti ogromna in redko obljudena Sibirija. Tam je še prostora za stotine milijonov ljudi. Precej izseljencev bo lahko še prehranila Kanada, ko bodo sedanje razmere izboljšane, posebno severna, nadaje Alaske s svojimi ogromnimi pragozdovi, pa celo tudi Grenlandija bo nekoč še postala pribežališče preveč se množčega človeštva. Med mrzle pokrajine pa moramo naposled šteti tudi skrajni južni konec Južne Amerike. V obeh skupinah pokrajin, v tropičnih in v mrzlih, pa se bodo morali evropski izseljenci šele aklimatizirati, in to ne bo šlo lahko.

Kljub temu bo mogoče znatno blagostanje tako ob ekvatorju kakor v bližini polov. Nova Gvineja n. pr., ki jo ekvator seče, ne bi bila tako nepristopna, če ne bi bila v nižinah močvirnata. Močvirja pa so leglo strašne tropične malarije, ki uničuje bele priseljence kakor kuga. Nasprotno pa ima ta ogromni otok gorovja do višine 5000 in celo več metrov. Na obronkih teh gora je podnebje zdravo in znosno. Francoski Mosambik ni tako vroč. Tam je podnebje dosti ugodnejše in mogel bi prehraniti še 30.000.000 belih ljudi. Enako so nekateri predeli Osrednje Afrike ugodni za naselitev, morale bi se samo zboljšati splošne kulturne razmere, v prvi vrsti pa seveda prometna sredstva: ceste in železnice. Na raznih merodajnih mestih se na vse to že misli, in morda bomo v doledni bodočnosti doživeli, da se bodo odvišni prebivalci Evrope pričeli seliti v Afriko itd. prav tako, kakor so se nekoč v Ameriko.

Mariborski in dnevni drobiž

Pot mariborske glasbene mladine v Beograd

V javnost je še-le v poslednjih dneh prodrla vest, da pripravljata mariborska Glasbena Matica veliko ekskurzijo svojih gojencev v prestolico, in to z velikim glasbenim programom. V beograjski radio bo mladina v pondeljek zvečer pela slovenske narodne pesmi, javno pa namerava proizvajati dve produkciji za šole in večerni koncert v velikem gledališču. Produkcije bodo v torek, dne 10. t. m. ob 15. in v sredo, dne 11. t. m. ob 16. uri v malem gledališču na Vračaru, glavni koncert pod protektoratom Nj. Vis. prestolonaslednika Petra pa se bo vršil v torek, dne 10. t. m. zvečer, v Velikem gledališču.

S to ekskurzijo, katero je Matica nad vse vestno pripravila, je izpolnila že davno negovano željo svoje mladine, da se pokloni svojemu kralju in njegovemu kraljevskemu domu ter da spozna Beograd in svoje brate Srbe.

Beograd se živahno pripravlja na sprejem slovenske mladine, ki je vložila vse svoje sile, da bo naš glasbeni naraščaj primerno reprezentiral, saj si je izbrala za svoje koncerte veliko delo svetovne glasbene literature, Dvořakovega »Mrtaškega ženina«.

Menda je to edinstven slučaj, da se poda na daljino pot sama mladina s tako veliko skladbo, ali Maribor ima v svoj zavod veliko zaupanje in simpatično spremlja svoje najdražje tja doli na Dunav.

Prav posebnega pomena in velika čast za našo mladino pa je dejstvo, da se vrši beograjski koncert pod visokim protektoratom samega prestolonaslednika, kar bo mladini gotovo vliilo novih sil za nadaljnjo glasbeno-kulturno delo na severni meji.

Ves Maribor želi svoji mladini prijetno potovanje in mnogo uspeha na bratskih tleh.

Drobiž s Tezna

Mesto razrešenih članov g. Tovornika in gostilničarja Murka sta bila izvoljena v krajevni šolski odbor uradnik Mestne hranilnice g. Tomažič in ključavničarski mojster g. Kumerč. — Društveno delovanje je zelo živahno. Sokol je pričel s telovadbo vseh oddelkov v šoli. V soboto dne 7. t. m. priredi veliko maškerado v dvorani gostilne Lešnik »Mesto Ptuj« na Tržaški cesti. Vabimo brate iz Maribora in okolice, da nas posetijo in s tem pripomorejo z malo vstopnino kriti velike stroške, ki jih ima društvo z nakupom prostorja za letno telovadišče. — Podžupan g. Šabeder je podaril društvu znesek 250 Din, kateri mu je bil prisojen kot nagrada za vodstvo blagajniških poslov krajevnega šolskega odbora. Hvala! — Izobraževalno društvo je na svojem občnem zboru sklenilo soglasno svoj razpust. Članstvo se je že po večini vpisalo v Sokolsko društvo. — Neki nepridiprav je poskusil vlomiti v novo zgrajeno hišo posestnika K. na bivši občinski njivi. Ker ni našel ničesar primernege, se je zadovoljil z izrezanimi šipami. — Naše občinske ceste čaka lepega vremena in posipanja z gramozom. — Popotniki, ki pridejo iz Maribora po Tržaški cesti in so namenjeni v Ptuj, naj se ravnaajo po kažipotu pri gostilni Lešnik in videli bodo, če ne bodo morda toženi radi motenja posesti. S primernim podložkom bi se pač doseglo, da bi kazal kažipot pravilno smer! —

Smrtna kosa.

V Poljčanah je preminula včeraj gospa Josipina Pirjevec. Pogreb bo jutri, v petek, ob 3. popoldne na tamkajšnje pokopališče. Blag ji spomin, žalujočim naše sožalje! —

Kletarski tečaj za gostilničarje.

Danes ob 8. je Zveza gostilničarskih zadrug otvorila na banovinski Vinarski in sadjarski šoli svoj prvi trimesečni kletarski tečaj za gostilničarske sinove. Tečaj je združen tudi s predavanji o davkih, ki jih bo vodil g. obrtno-zadružni nadzornik Založnik. Kletarski tečaj vodi g. strok. učitelj Vojsk s svojimi asistenti. Udeležba je popolna. —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 5. februarja ob 20. uri »Ljubimec« ab. C. Kuponi.

Petek, 6. februarja. Zaprto.

Sobota, 7. februarja ob 20. uri »Ljubimec« ab. A. Kuponi.

Nedelja, 8. februarja ob 15. uri »Aladin«. Otroška predstava pri znižanih cenah. — Ob 20. uri »Ciganska ljubezen«. Premijera.

Ptujsko gledališče.

Pondeljek, 9. februarja ob 20. uri »Ciganska ljubezen«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz gledališča. V soboto, 7. t. m. se bo ponovila satirična Shawova komedija iz družabnega življenja »Ljubimec« za ab. A. To bo morda poslednja vprizoritev tega dela na mariborskem odru. — V nedeljo, 8. t. m. bo po daljšem presledku ob 15. uri zopet otroška predstava. Vprizorila se bo Raederjeva čarobna pravljica s petjem in godbo »Aladin«, pri znižanih cenah. Zvečer ob 20. uri bo premijera priljubljene Leharjeve operete »Ciganska ljubezen«, ki je zaradi temperamentne muzike in pestrega dejanja preromala ves vet. Solistična mesta partije bo odsviral koncertni mojster g. Klima. Dirigira g. Herzog, režira g. Trbuhovič.

Prilhodnje gostovanje maribor. gledališča bo v pondeljek, 9. t. m. Vprizorila se bo Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen«, ki se odlikuje po romantičnem, živahnem dejanju ter izredno melodiozni muziki. Po daljšem presledku bo to spet prva opereta v Ptuj, ter se pričakuje veliko zanimanja občinstva.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, dne 6. februarja, ob 8. zvečer, bo predavanje univerzitetnega profesorja dr. Zarnika iz Zagreba, našega slovenskega rojaka in odličnega biologa. V nadaljevanju evgeničnega cikla bo predaval o zelo aktualni temi: O pravilni izbiri moža in žene za zakon s plemensko-higijenskimi stališči. Predavanje bo poznano z mnogimi skioptičnimi slikami.

Muzejsko društvo v Mariboru.

V nedeljo, dne 8. februarja, bo ob 10. uri v čitalnici Študijske knjižnice redni letni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo odbornikov in pregledovalcev računov. 2. Volitve odbora. 3. Udnina za 1931. 4. Slučajnosti.

Filmsko predavanje o gradnji ameriških cest in avtomobilov.

V torek, 3. t. m. je pod okriljem mariborske sekcije Avtokluba predaval v Apolo-kinu s pomočjo filma gosp. John Lawrence, delegat ameriške avtomobilske zbornice, o gradnji cest in avtomobilov. Predavatelja je imenovan mariborske sekcije pozdravil v francoskem jeziku g. dr. Makso Šnuderl, nakar je predavatelj opozarjal, da so dobre ceste predpogoj naraščajočega in cenenege prometa. Ker avtomobilizem širi povsod, je vprašanje dobrih cest tudi za Jugoslavijo nad vse važen problem, zlasti še, ker je izrazito, tujsko-prometna država, ki bo z lepimi avtomobilskimi cestami in dobrimi prometnimi zvezami privabila mnogo več tujcev kot dosedaj. To se bo gotovo občutno poznalo pri narodnem gospodarstvu in dobro obstovalo investicije za ceste. Z željo, da Jugoslavija čimprej doseže zaželjeni smoter, je govornik končal predavanje. Občinstvo, med njimi mnogo članov Avtokluba in gradbenih podjetij, je z velikim zanimanjem sledila zanimivim izvajanjem in slikam. —

Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj

zboruje to soboto dne 7. t. m. v Narodnem domu v Mariboru. Ob 9. uri popoldne ima sejo društveni šolsko-upravni odsek, katere naj se udeležé vsi upravitelji in ostali izvoljeni člani (ce) tega odseka ter vsi člani (ce) društvenega odbora, ki radi tega tokrat nima posebne seje. Točno ob pol 10. uri se prične zborovanje, na čegar vsporedu je tudi predavanje o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu in zanimivo ter ravno sedaj — po pavšalno uničujoči kritiki učiteljskega stanu od strani nekaterih članov banskega sveta — prevažno situacijsko poročilo. Oboje bo podal naš poverjenik, tov. Andrej Škulj. — Zato vsi in točno k zborovanju. — Predsednik,

KINO

Grajski:

Od petka dalje:

GRETA GARBO v prvem zvočn. filmu
ZASUŽNJENE DUŠE

Union:

Od danes, četrta, dalje:

ZENA V DŽUNGLI

Nemški govoreči in zvočni film.
Charlotta ANDER.

Predstave v obeh kinih ob delavnih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto in nedeljo dvojni spored:
Prašuma v plamenih — Buck JONES
Rdeči jahač — Hoot GIBSON.

Parastos po pok. Miru Ribariču se bo vršil v nedeljo 8. tm. na mestnem pokopališču na Pobrežju po končani liturgiji, približno ob 11. uri. —

Sv. Lenart v Slov. goricah.

Zadnje nedelje se je vršila v našem Sokolskem domu veselica gasilnega društva. Prireditve so se v lepem številu udeležili gasilci sosednjih društev. Razsežni prostori Sokolskega doma so bili nabit polni. Blagajnik pravi, da je z gmotnim uspehom veselice prav zadovoljen.

K požaru pri Splošni stavbeni družbi. Naknadno se nam o zadnjem požaru pri Splošni stavbeni družbi na Teznu poroča, da je gasilska dela pač oviralo pomanjkanje vodovoda, dočim so bili železniški hidranti v popolnem redu in so tudi čisto redno funkcionirali.

Sobno streljanje lovcev

bo drevi ob 20. uri v dobro zakurjenem kegličiču gostilne »Plzenski dvor« v Tattenbachovi ulici. Po streljanju prijateljski sestanek.

Okrožna skupina drž. nameščencev in upokojevcev

ter Samopomoč drž. nameščencev in upokojevcev v Mariboru še enkrat opozarjata na svoj redni občni zbor, ki bo v nedeljo 8. t. m. ob 9. uri v dvorani Nabavljalne zadruge drž. nameščencev.

Pobrežje.

Gospod Fr. Simonič, posestnik v Pobrežju, je daroval povodom odstavitve dosedanjega župana g. Stržine 1000 Din za obleke ubogim otrokom. Obdarovana deca mu izreka zahvalo. —

Tiskarski škrat

je v zadnjih številkah nekoliko svojevoljno spaciil razne številke in naslove. Tako je v št. 26 od 3. febr. napravil iz 39% okrajnih doklad za mariborski sreski cestni odbor kar 93%, v naslovu večrajšnega uvodnika pa je iz pangermanske napravil kar panevropsko ekspanzijo. Cenj. čitatelji naj si to popravijo! —

Stavbna zadruga mestnih uslužbencev »Počitniški dom« v Mariboru

priredi v soboto, dne 14. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu pohorski ples s sodelovanjem pohorske godbe, pevskega zbora mestnih uslužbencev in g. Neraliča. Prireditve je namenjena v korist novi zgradbi »Pohorski dom« na Pohorju, ki se otvori že tekom letošnje spomladi, kar je za naš tujski promet velike važnosti, radi česar je pričakovati s strani občinstva zadovoljivega odziva. —

Prostovoljno gasilno društvo Pobrežje ima v nedeljo 8. t. m. ob 5. uri pri gosp. Rojku svoj redni občni zbor. Vabimo vse prijatelje društva. —

Dobra vrtna zemlja

se radi prekopavanja Ljudskega vrta po ceni odda. Vprašati pri blagajniku Ljubljanske kreditne banke.

Velika kavarna.

Sobota 7. Balon-Reunion in kabaretni večer. —

Književna umetnost v Sovjetski Rusiji

VSE MORA BITI V SLUŽBI BOLJŠEVIŠKE PROPAGANDE. — PRAVA UMETNOST UNIČENA.

V zadnjem času je razmeroma malo slišati o pisateljih in o književnem delu v Sovjetski Rusiji. To je končno tudi razumljivo, saj je vse potisnjeno v ozadje s politiko in politično literaturo. »Drugo pokolenje« književnikov, to so oni, ki so korakali prva leta vzporedno s sovjeti, stoji sedaj pod sumnjivo »književne sabotaže in oportunitizma«. Pod zaščito vlade raste in cvete tretje pokolenje pisateljev, mladina, ki je prodrla v prve vrste s politično-tendenciozno literaturo.

Mnogi znani, nekoč »mladi«, sedaj že »stari« književniki kot n. pr. Pilnjak, Bebej, Fedjin itd. ali vobče molče, ali pa slišite o njih le še v feljtonih po novinah. To je mogoče razložiti z različnimi vzroki. Književniki ne pišejo danes umetniške proze, nego »skice o produkciji«, kratke slike iz življenja delavcev. Književniki pošiljajo v »gigante« (velike ekonomije ali tvornice), v »kolhoze« ali med drvarje, da iščejo tam primerne teme. Vse te sličice morajo začeti in končati z »gromom zmage« na vseh frontah in je torej popolnoma razumljivo, da se pravi književnik-umetnik ne more meriti z ostrim, četudi malo pisateljskim novinarjem, feljtonistom, ki zna, ali iz straha ali radi dobrega glasa, pogoditi to, kar zahtevajo sovjetske oblasti od pisatelja.

Poskuse, napisati kako večje delo, je cenzura enostavno onemogočila. Tako usodo je doživel roman, v katerem je književnik Bebej opisal sovjetsko Čeko, nadalje tudi roman Vsevoloda Ivanova. Žrtve preganjanja je pa tudi književnik Bulgakov, pisec gledališke komada »Dnevi Turbinovih«. Svojih del ne sme izdajati in mora napol lačen služiti vsakdanji kruh kot korektor, čeravno ga priznavajo sami boljševiški dostojanstveniki za najboljšega med sodobnimi beletristi in pravijo, da bi ostal velik književnik, če bi mu »razvezali roke«.

Položaj književnikov v Moskvi je daleko težji kot v Lenjingradu ali v Ukrajini. Centrumu je tukaj mnogo preblizu, življenje književnika v borbi za priznanje in premoč je pretkano s ponižnostjo,

špijonažo in prišepetavanjem. Mnogim književnikom je zabranjeno novo izdajanje knjig. Tako so na primer prepovedali Nikolaju Nikitinu gledališko delo »Azija«, kjer je hotel opisati »izgradbo socializma na enem delu fronte«. Po naredbi od zgoraj je moral Nikitin delo šestkrat predelati, da bi se »čim jasnejše pokazala komunistična ideologija«. Afera je končala s tem, da je bila igra kljub šestim predelavam zabranjena, ker avtorju ni uspelo, »ideologijo dovršeno doumeti«...

Materijalni položaj književnikov je danes neizmerno slabši, kakor je bil pred revolucijo. Mnogi izmed njih delujejo v raznih javnih organizacijah. Tako nastopa naprimer književnik Slonimski v raznih organizacijah na skupščinah in sestankih kot predstavnik književnikov.

V moskovskih književnih krogih se govori vedno bolj o tem, da je izvršil pesnik Majakovski samomor samo zato, ker mu je porušila ideale sama sovjetska vlada, kateri je zvesto služil. Vsem prebivalcem, ki so poznali Majakovskega in literarno življenje v Moskvi, se zdijo — ljubavne zgodbe, katere spravljajo službeni organi v zvezo s samomorom Majakovskega, zelo smešne. Njegovi deli »Kopelje« in »Stenica« ste najostrejši satiri na vlado. Posebno ostri ste bili v originalnem tekstu, pa sta še po vseh operacijah cenzure in revizije kazali gledalcem preveč, zato ste bili zabranjeni. Dovolj je bilo že to, da je pesnik vrnil v sceno osebe kot s Lunčarski, Gorki in drugi predstavniki sovjetskega režima. V sovjetskih književnih krogih gledajo najbolj sovražno Gorkoga; smatrajo, da je »suhozemljan« neiskren, pa vendar vleče iz Sovjetske Rusije ogromne vsote.

Na kratko — književnost v SSSR molči že nad leto dni. Ni mogoče pričakovati preokreta na boljše, ker so konstruktivne sile preplašene, trohnijo v brezdelju, mnogi književniki kot Bulgakov in drugi so pa po materialnih in moralnih neprilikah fizično uničeni ter nudijo sliko bolnih ljudi.

Stara ljubezen ne zarjavi

Te dni so imeli v Oslu svatbo, ki jo je pozdravila družba zelo simpatično, ker sta morala prestati ženin in nevesta veliko muk, predno sta prišla do spoznanja, da morata stopiti pred oltar. Vsemu je bilo krivo najprej dekle. Mlada, lepa, iz dobre hiše, silno razvajena, je odbila roko nekemu industrijalcu, ker se ji je zdel grd. To ga je zadelo tem bolj, ker je poznal mlado damo že od detinstva in je vedno računai s tem, da jo bo vzel za ženo. Z običajno sladkimi besedami, da ne more postati njegova žena, pa naj vendar ostaneta dobra prijatelja, ga je odbila. Užaljen v svojih najsvetejših čustvih se je popolnoma umaknil, in ni je niti hotel dolgočasiti s svojim prijateljstvom. Njen oče pa je kmalu umrl in je ni zapustil v baš rožnatem položaju, kakor je ona to mislila. Zato je morala sama delati, izkoriščujoč svoj talent kot slikarica, in šlo je čisto dobro. Naenkrat pa se je pojavila pri njej očesna bolezen. Zdravnik je ukazal popolno mirovanje, če ne želi, da bi oslepela. Tako je morala hoditi nekoč slavljena lepota s črnimi očali po ulicah. Najprej so ljudje pomilovali žalostno usodo nesrečnice, počasi pa so jo začeli po vrsti zapuščati. Baš v tem času pa je prišel iz svojega rudnika, v katerem je živel stalno, odkar je doživel razočaranje, njen prijatelj iz mladih let — odbiti snubec. Seveda je takoj izvedel za nesrečo svoje mladostne ljubezni. Hotel jo je videti, ali našel jo je v mnogo bolj žalostnem položaju, kakor si je to predstavljal. V tem hipu ga je minila jeza in začutil je stare simpatije. Nežno jo je povabil na zdravljenje k svoji materi v njegov rudnik v provinci. Tudi zdravnik ji je nasvetoval, da bi bila izprememba zraka zelo dobra za njene oči. Odzvala se je povabilu in je spoznala v rudniku svojega prijatelja s popolnoma druge strani. Njegovega ne

baš lepega obraza, ki jo je prej odbijal, si očala ni mogla videti, ali zato je odkrila pri njem sposobnost, energijo in razboritost, ki daleko nadkriljujejo povprečnost, poleg tega pa je opazila, da je dobričina in da ga imajo vsi nameščenci in delavci silno radi. Prišel je čas, ko je lahko snela naočnike, vendar se slika njenega prijatelja, ki se ji je vpila globoko v dušo, nikakor ni izpremenila. Ko je napočil dan njenega povratka v mesto, ga je zaprosila, naj ji dovoli ostati pri njem za vedno. Resen mladi človek, kateremu zaposlenost ni dopuščala poslušati ženskih klepetanj in kateri je kot nekdanj še vedno neizmerno ljubil deklico, je bil seveda ves srečen nad tako izpremembo njenih čustev. Povrnila se je v mesto, ali samo toliko, da je uredila svojo svatbeno opremo.

Prebrisani vnuk kraljice Viktorije.

Angleško kraljico Viktorijo je prosil nekoč eden njenih malih vnukov za 1.000 Din. Namesto denarja pa je dobil dečko pismo, v katerem ga je kraljica pošteno ozmerjala radi zapravljanja denarja. Dečko ji ni čisto nič zameril, temveč je kraljici poslal pismo sledeče vsebine: »Ljubna babica, prejel sem tvoje pismo. Nikar ne misli, da sem bil morda razočaran, ker mi nisi poslala zaprosenega denarja. Bilo je zelo lepo od tebe, da si mi dala v pismu tako lepe nasvete. Sporočam ti, da sem prodal tvoje pismo za 4.000 Din. Prosim te lepo, odgovori mi čimprej tudi na to pismo. — Tvoj ljubeči te vnuk.«

Igralka radi zakonske nezvestobe obsodena.

Popularna italijanska igralka Lia Orlanda je bila na tožbo svojega moža, znanega komika, aretrana v Florenci radi zakonske nezvestobe in obsodena na 3 mesece zapora. Po 14 dneh pa je bila od kralja pomiloščena in izpuščena.

Sokolstvo

Slovenjgoriško okrožje.

Preteklo nedeljo se je vršila pri nas prva seja slovenjgoriškega okrožja, čigar sedež je Sv. Lenart. Sejo je vodil okrožni načelnik br. Polič. Zbrani društveni načelniki so razpravljali o organizaciji telovadnega dela po društvih in o letošnjih župnih tekmah. Zasnova se je tudi akcija za nabavo najpotrebnejšega telovadnega orodja za novo ustanovljene sokolske čete in društva. Udeležba polnoštevilna.

Afera režiserja Piscatorja

Znameniti nemški režiser Ervja Piscator je bil te dni zaprt, ker ni mogel plačati 20.000 mark davka, ki ga je bil dolžan za svoj Nollendorfitheater. Opomini s strani davčnih oblasti so bili brezuspešni. Piscator je vedno odgovarjal, da ne more plačati. Končno so zahtevali, naj takoj plača najmanj tisoč mark. Ker pa tudi tega ni zmogel, je oblast odredila aretacijo.

Piscatorjevo ime je najožje zvezano z najnovejšimi pridobitvami na polju umerke umetnosti in je izzvala njegova aretacija pri vseh, ki so ga poznali ali vsaj o njem slišali, največje začudenje. Piscator je bil najprej režiser pri berlinski »Volksbühne«. Pred nekoliko leti pa je dal ostavko na to mesto radi ideoloških nespornostim. Piscator je branil stališče, da mora služiti oder političnim svrhám. Osnova je na Nollendorfplazu lastno gledališče, v katerem je dajal na program v glavnem igre z ostro politično tendenco. V njegovem gledališču so nastopali najboljši berlinski umetniki. Tako je na primer igral Max Pallenberg vlogo dobrega vojaka Švejka, kar je bil svojedobno največji gledališki dogodek v Berlinu. Piscator je vzpodbujal mnoge mlade autorje, da so pisali drame, posebej za njegovo gledališče. Tako je napisal Ernst Toler izvrstno revijo »Hopla, mi živimo!«.

Publika se je silno zanimala za gledališče. Posebno so se zanj navduševali levičarski krogi. Piscatorjeva režija je zahtevala ogromne izdatke. Zato je padalo gledališče postopoma vedno globlje v dolgove, tako da Piscator ni mogel več plačevati dolgov. Doznava se tudi, da njegovi igralci že delj časa niso dobili plač. Piscator je obljubil, da bo plačal vse dolgove, čim se izboljša njegov materijalni položaj. Sodišče je zahtevalo, da mora priseči, da nima nikaškega imetja. V določenem času Piscatorja ni bilo od nikoder, ker je imel baš takrat gledališko vajo. Sodišče je nato odločilo najstrožje izvaianje zakonov. V Piscatorjevo stanovanje je prišel sodniški uradnik v spremstvu policijskih organov. Ko so zahtevali, naj plača tisoč mark, jim ni mogel izročiti več, kakor samo 300 mark. Kljub njegovi izjavi, da bo ostank plačal pozneje, sodni uradnik ni hotel popustiti in je dal Piscatorja takoj aretirati in predati sodišču. Levičarski krogi so mnenja, da igrajo pri stvari politični momenti veliko vlogo. Izvršene so bile razne intervencije, da bi Piscatorja izpustili iz zapora, toda do slej brez uspeha.

Telepatinja, ki odkriva kovine in vroče vrelce.

V Italiji vrše že delj časa poskuse s telepatinjo Matalani, ki trdi, da občuti, kje je pod zemljo kaka kovina ali vroče vrelce. Najrež je delala poskuse s »čarodejno šibico«, pa je kmalu uvidela, da je ta šibica popolnoma nepotrebna. Te dni so se vozili z njo v avtu na cesti med Napuljem in Pompeji. Večkrat se je zvijala od bolečin in je kazala mesta na po-bočjih Vezuva, kjer po njeni trditvi leže gomile bakra, zlata in srebra. Na več mestih je tudi kazala na podzemne vroče vrelce. Ko je prestopila prag nekega hotela, se je komaj premagovala, češ da občuti bolečine, ker je pod pragom izvirrek vroče vode, ki vsebuje železo. Poskuse bodo nadaljevali.

Jugo-Import v Rotterdamu.

Jugoslovensko-holandska trgovinska zbornica v Rotterdamu je obvestila Zavod za zunanjo trgovino v Beogradu, da se je s sedežem v Rotterdamu ustanovila trgovska družba Jugo-Import, ki bo obavljala ves promet s svojim blagom med obema državama.

Sport

Vztrajnostno smuško tekmo na 50 km

za prehodni pokal priredi dne 15. t. m. Mariborski smučarski klub pod pokroviteljstvom župana gosp. dr. Al. Juvana. Vodstvo tekme: predsednik inž. S. Mis, tehn. vodja inž. R. Koudelka, nadzornik proge V. Forstnerič, starter F. Zunkovič, sodnik Vek. Golubovič, časomerilec na startu Bruno Parma, prvi časomerilec na cilju prof. Copič, drugi časomerilec na cilju D. Franko, zapisnikarja na cilju I. Pivko in Fr. Perič, zdravniki dr. Jože Sekula, dr. Maks Žgur in dr. Furlan. — Tekmovalo se bo po pravilih JZSS. Pravico do udeležbe imajo vsi pri JZSS verificirani člani. Prijave se sprejemajo do 14. t. m. opoldne pri tajniku kluba, Jurčičeva ul. 8, trgovina Stojec. Prijavnina znaša za tekmovalca Din 10.—. Naknadne prijave proti dvojini prijavnini se bodo sprejemale najpozneje pol ure pred startom. Dohod iz postaje Ruše, Žrebanje, razglasile proge in zdravniški pregled vseh tekmovalcev se bo vršil 14. t. m. ob 20. uri na Ruški koči. Start in cilj na Ruški koči. Start 15. t. m. ob 9. uri.

Državno prvenstvo v smučanju.

Prvi del državnega prvenstva v smučanju in sicer vztrajnostni tek na 30 km se bo vršil v nedeljo 8. t. m. v Bohinju. Klubi morajo prijaviti tekmovalke najkasneje do 6. t. m. Start bo ob 8. prihotelu Sv. Janez, zdravniški pregled in žrebanje v soboto popoldne istotam.

Termini za nogometne prvenstvene tekme v Mariboru.

Medklubski odbor LNP je na svoji seji dne 3. t. m. izžrebal sledeče termine za odigranje spomladanskih prvenstvenih tekem:

- 15. marca: ISSK Maribor:SK Rapid ob 15. uri na igrišču SK Rapid. SK Železničar:SK Svoboda ob 10. uri na igrišču SK Železničarja.
  - 22. marca: SK Rapid:SK Svoboda ob 15. uri na igrišču SK Rapida. SK Železničar:SK Svoboda ob 10. uri na igrišču SK Železničarja.
  - 22. marca: SK Rapid:SK Svoboda ob 10. uri na igrišču SK Rapida. ISSK Maribor:SK Železničar ob 15. uri na igrišču SK Železničarja.
  - 29. marca: SK Železničar:SK Rapid ob 15. uri na igrišču SK Železničarja.
  - 12. aprila: ISSK Maribor:SK Svoboda ob 15. uri na igrišču ISSK Maribor.
- Prvenstvene tekme rezerv se odigrajo vsakokrat kot predtekma.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Tretji dan svetovnega prvenstva je končal sledeče: Madžarska:Anglija 3:1, Avstrija:Rumunija 7:0 in Poljska:Francija 3:1.

Sport po svetu.

Turnejo po Avstraliji priredita v kratkem novopečene tennis-profesionala Tilden in Hunter, skupno s svetovnim prvakom poklicnih igralcev Karlom Koželahom in njegovim partnerjem Richardsom. Organizator je sam Tilden.

Schmeling, svetovni boks-šampion je prispel v Newyork, kjer je izjavil svojim prijateljem, da mu je vseeno, ali se bori s Sharkeyem v Newyorku, ali pa s Striblingom v Čikagu. Ravnal se bo po volji internacionalne boks-komisije.

Švicarski tekač Martin Ameriki nima sreče. Pri zadnjem meeningu 24 je v teku na 1000 yardov Ray Congern (2.17.9) gladko premagal; celo Frank Nordell ga je prehitel in potisnil na 3. mesto.

Prvenstvo Evrope v umetnem drsanju dam in parov, ki se je vršilo v St. Moritzu, je končano. Zmagala je sigurno Sonja Henie (Oslo) s 359.7 točkami in mestno številko 7. Drugo mesto je dosegla Dunajčanka Fritzi Burger (338.29.14). Ugodno je iznenadila komaj 14 let stara Hilda Holovsky (Dunaj), ki se je placirala na III. mesto s 319.36 točkami (mest št. 23). Skupno je tekmovalo 10 dam.

Prvenstvo dvojic si je priboril madžarski par Organista-Szallay s 10.73 t. Poleg tega se je vršilo še mednarodno tekmovalstvo seniorjev: I. Dr. Distler (Dunaj), juniorjev: I. Erich Erdős (Dunaj) in juniork: I. Liselotte Landbeck (Dunaj). Umetno drsanje je torej domena Dunajčanov.

